

פארק החולות והדיונה הגדולה

התייחסות מקצועיות :

- במרץ 2015 הגיש פרופ' חיים צוער מסמך לרשות הטבע והגנים, בנוגע לקצב התקדמות הדיונה הגדולה לצפון מזרח מכיוון שכונת המגורים המתוכננת ברובע המיוחד באשדוד. לדבריו "הדיונות בכלל והדיונה הגדולה בפרט מתקדמות לכיוון צפון-מזרח".
- דני עמיר ואח' כתבו את נספח הנוף המצורף לתוכנית ובה המליצו על :
 - שימור השטח כשטח טבעי והגנה סטטוטורית עליו.
 - שמירה על גודלו של בית הגידול החולי, שמירה על רצף החולות של בית הגידול ומניעת קיטוע.
 - הבטחת התנאים לנדידת החולות.
 - שימור כלל שטח הדיונה הגדולה והשטחים הגובלים בבסיסה.
- סיכום ממצאי הסקר בנספח הנוף :
 - בחולות אשדוד מתקיימים עדיין מינים ייחודיים של בעלי חיים לחולות. נוכחותם מעידה על ערכיות אקולוגית גבוהה.
 - כל חלקי ה"פסיפס" – חול נודד, חול מיוצב למחצה וחול מיוצב בשקעים בין הדיונות, הם רכיבים חיוניים במערכת האקולוגית של הדיונות, ובעלי ערכיות אקולוגית גבוהה.
 - שטחי "חול נודד" שנוצרו על ידי תנועת כלי רכב ניתנים לשיקום מהיר עם הגברת הפיקוח והאכיפה בעתיד.
 - ירבעים ומריוני חולות פעילים גם בקרבת השטח הבנוי.
- ד"ר רון פרומקין, יועץ אקולוגי לתכנון סביבתי, הגיש למהנדס העיר אשדוד באוגוסט 2016 חוות דעת אקולוגית "שמורת חולות אשדוד – בחינת רגישות השטח לפיתוח עירוני". לפיה – אלו הנושאים שיש לבחון בעת קבלת החלטה על פיתוח בשטחי חולות אשדוד :
 - יש לצמצם למינימום סביר את הפגיעה בשטחים רגישים לפיתוח. מאחר ששטחי החולות החשופים משולבים בין כתמי החולות המיוצבים והמיוצבים-למחצה, לא ניתן לבצע בהם פיתוח בלי לפגוע בשטחים רגישים. בסך הכול, גודל השטח שרגישותו נמוכה בשולי הבינוי הקיים הינו נמוך מאוד - כ-20 עד 40 דונם לכול היותר (רצועה באורך כ-2 ק"מ וברוחב של 10-20 מ').
 - כל פיתוח מלווה בהשפעת שוליים נוספת על השטח הגובל בו - רעש, תאורה, מיני פולשים, חיות מחמד, פסולת וכד'. לפיכך תוספת פיתוח, אף אם תבצע בשטח רגיש, תגרום לפגיעה ישירה או עקיפה בשטח נוסף הגובל בו.
 - בתכנון פיתוח במרחב זה יש להתחשב בכיוון תנועת החול המוסע ע"י הרוח. באקלים הים-תיכוני, בהיעדר אספקה שוטפת של חול ע"י הסעתו ברוח, הצומח המתבסס על גבי הדיונות יביא עם הזמן לייצוב החול ולעלייה הדרגתית בכיסוי הצומח. ככל שכיסוי הצומח יגדל, יידחקו המינים הפסמופיליים, ואלה יוחלפו ע"י מינים ים-תיכוניים שאינם ייחודיים לחולות - עכבר הבית וחולדה מצויה יחליפו

את גרביל החולות, גרביל אלנבי ומריון החולות; חרדון מצוי יחליף את שנונית החולות ואת הכוח האפור. כך, עם הזמן, תאבד השמורה את ערכיה הייחודיים. לפיכך, יש להימנע מחסימת מסדרון התנועה של החולות, שכיוונו, באופן כללי, מדרום-מערב לצפון-מזרח.

עוד הוא מוסיף: "על מנת להבטיח את שמירת השטחים הערכיים בחולות אשדוד, יש להתנות את הבינוי והפיתוח בקידום סטטוטורי של שמורת הטבע המוצעת חולות אשדוד, ולהכין תכנית ממשק לשמורת טבע שתבטיח את שמירת הפסיפס האקולוגי המגוון של חולות אשדוד על המינים המיוחדים והמאפיינים אותה".

● סקר תשתיות טבע עירוני אשדוד, במימון המשרד להגנת הסביבה ובשיתוף איגוד ערים לאיכות הסביבה אשדוד-חבל יבנה ועיריית אשדוד, קובע בפרק 6.1:

○ בנוגע לשמירה על אזורי החולות שבתחום העיר אשדוד ובמיוחד על שטחים שנמצאו בהם מינים בדרגות שונות של סכנת הכחדה: העדיפות היא לשימור שטחי חולות נודדים וחצי-מיוצבים (ואף להגדלת שטח בית גידול זה לעומת המצב כיום, כדי להגן על אוכלוסיות בעלי החיים וצמחים ייחודיים). כמו כן, מומלץ לבצע ממשק פעיל למניעת התייצבות החולות.

○ שמירת החולות מחייבת שמירה על אזורי ההזנה המאפשרים המשך נדידת חולות באזור הדיונה הגדולה – תופעה גיאומורפולוגית ייחודית שהפכה לנדירה ביותר בחולות מישור החוף. מדובר על שטחי החולות מדרום-מערב לדיונה עצמה. חשוב להדגיש כי הגנת המגוון הביולוגי בחולות לאורך זמן מחייבת שמירה על אזור ליבה גדול ושמור ככל הניתן, המושפע פחות מ"השפעת שוליים" של הפיתוח העירוני.

○ מומלץ להכריז על חולות אשדוד כשמורת טבע שתיצור המשכיות לשמורת ניצנים. עושר המינים הגבוה שנמצא בחולות אלו נובע מגודל והמשכיות בית הגידול. הכרזה כשמורת טבע תסייע בשימור האזור על עושר המינים הגבוה שבו, ותסייע בפתרון בעיית רכבי השטח.